

**Cursus theologici iuxta scholasticam huius temporis
Societatis Jesu methodum tomus ...**

Amico, Francesco

Duaci, 1640

VI. An Deus futura libera certò cognoscat in suis causis proximis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82000)

esse in se, sed solum esse indeterminatum in causa; ergo nullam potest certam fundare veritatem. Consequentia patet, quia sicut veritas fundatur in entitate; ita certa, ac determinata veritas in certa ac determinata entitate: futurum autem contingens ante suppositionem nullam connotat certam entitatem; ergo nullam continet certam veritatem. Antecedens probatur, quia futurum, nulla facta suppositione, abstrahit ab esse determinato, vel non esse determinato rei futuræ. Dices esse, & non esse sunt contradictoria: ergo nequit futurum abstrahere ab utroque. Respond. non posse abstrahere positivè, concedo; non posse abstrahere negativè, nego: Quia neutrum possum positivè & determinate considerare.

Capreolus.

99. Dico 2. Facta suppositione, quod res per propositionem enunciata sit habitura existentiam in aliqua differentiâ temporis, propositio sit determinatè vera, non tamen potest ipsa esse prima ratio cognoscendi rem futuram, sed supponitur res futura certò cognoscibilis in se ipsa: Est Capreoli loco præcitato ad 6. & ad ea tertio loco à Gregorio inducitur. Prima pars probatur, nam, facta tali suppositione, propositio non manet amplius indifferens, sed determinatur ex suppositione ad significandam rem futuram determinatè: sicut, facta suppositione de præsentia, quod res existat propositio enuntians illam existere, sit determinatè vera: ergo, facta suppositione de futuro, quod res enuntiata sit exitura, propositio enuncians illam futuram, sit determinatè vera. Confirm. quia tunc propositio est determinatè vera, quando illi determinatè correspondet obiectum: sed facta suppositione, propositioni enuncianti futurum, determinatè correspondet obiectum futurum, quia suppositio determinat illud ad unum, & tollit indifferentiam ad oppositum.

100. Probatur secunda pars, nam suppositio prius ratione supponit, rem futuram in se ipsa existere in certa differentia temporis, quam determinet propositionem de futuro ad veritatem enunciationis: igitur prius ratione res futura est cognoscibilis in se, quam in propositione illam enuntiante. Consequentia patet, quia res in eo signo rationis est certò cognoscibilis, quo est in se ipsa determinata, quam ut extrinsecè denominet, & determinet propositionem enuntiantem illam futuram. Antecedens probatur. Nam suppositio determinat propositionem de futuro ad veritatem enunciationis per ipsum esse rei ex suppositione determinatum in se ipso: ergo prius ratione supponit illud determinatum in se. Antecedens constat, nam eatenus propositio enuntians futurum est vera determinatè, quatenus supponit illud in aliqua differentia temporis in suo esse, & præsentia determinatè: Vnde antehanc determinationem propositio enuncians futurum est indifferens, & indeterminata ad utrum-

libet. Nec obstat, quod propositio enuncians futurum, duratione præcedat existentiam rei futuræ; quia licet præcedat duratione, subsequitur tamen natura, & causalitate, ac proinde cognoscibilitate: nam veritas propositionis duratione præcedentis existentiam rei futuræ, causatur in genere causæ formalis obiectivæ ab ipsa existentia rei futuræ: sicut cognitio divina, quamvis æternitate præcedat obiectum futurum, ratione subsequitur rem ipsam futuram.

101. Confir. Nam valet hæc causalis: ideo propositio de futuro est determinatè vera, quia res ex suppositione est determinatè exitura, non contrà: ideo res est determinatè exitura, quia propositio illam enuncians, est determinatè vera: igitur prius ratione res futura supponitur in se ipsa exitura, quam propositio per ordinem ad illam sit determinatè vera. Item valet hæc alia causalis: ideo Deus cognoscit propositionem de futuro esse veram, quia cognoscit rem futuram existentem in sua præsentia, non contrà, ideo res est determinatè exitura in sua præsentia, quia Deus cognoscit illam determinatè exituram.

102. PRIMA sententia intelligitur iuxta primam partem huius secundæ assertionis, quam probat tertium argumentum cum suis confirmationibus: Nam facta suppositione, & non antè, altera pars sit determinatè vera, altera determinatè falsa. Primum verò, & secundum argumentum supponunt falsa principia, alibi impugnanda.

103. SECUNDA verò sententia explicatur iuxta primam assertionem, ut aperte supponit fundamentum Aristotelis, nam tunc tolleretur contingentia futurorum, quando ante ullam suppositionem propositio illam enuncians esset determinatè vera, quia tunc determinatio antecederet, non subsequeretur determinationem causæ. Ad tertium verò negatur sequela: cuius maior ratio est, quia non in quolibet signo æternitatis concepto res supponitur determinatè futura: nam prius supponitur possibilis, quam futura sub conditione; & hæc prius, quam futura absolute.

Aristotel.

SECTIO VI.

An Deus futura libera certò cognoscat in suis causis proximis?

104. Causa proximè horum effectuum est voluntas creata cum omnibus ad operandum prærequisitis, nam de ijs tantum futuris hic agimus, quæ pendent à voluntate creata.

105. PRIMA sententia affirmat: est Durandus. in 1. dist. 38. q. 3. num. 9. Argent. dist. 39. a. 2 & dist. 40. a. 3. ad sextum; Molina 1. p. q. 14. a. 13. d. 14. concl. 1. Bannez supra citati con. 3. Bellar. l. 4. de gratia & lib. arbit. c. 15. ad finem. Aluarez l. 2. de auxilijs disp. 12. & à fortiori sequitur ex sententia eorum:

Durandus.
Argentinas.
Molina.
Bannez.
Bellarmin.
Aluarez.

S

qui

Augustin.

qui docent prædeterminationem Physicam. Probatur. hęc sententia ex August. l. 11. Confess. c. 18. Cum ergo, inquit, *videri dicuntur futura, non ipsa que nondum sunt, sed eorum causa, vel signa forsitan videntur, que iam sunt.*

106. Secundò. Deus perfectè comprehendit voluntatem creatam, cuiusque innatam propensionem, & quidquid eam potest, hęc, & nunc semotis impedimentis allicere, & inclinare: ergo potest in ea hęc, & nunc cum omnibus ijs, quæ illam possunt ad actum determinare, certò scire, ad quam partem sit se inclinatura. Confirmatur, quia potest Angelus probabilissima coniectura id deducere: ergo & Deus infallibiliter cognoscere, cū Deus in obiecto penetrando infinitè excedat intellectum Angelicum.

107. Tertiò. Posito iudicio practico de prosecutione obiecti, & omnibus ijs, quæ possunt hęc & nunc voluntatem creatam inclinare ad actum, infallibile est, illam inclinaturam: igitur potest in ea infallibiliter cognoscere actus futurus. Quartò. Potest Deus adeo congruè cogitationem infundere intellectui humano, ut omninò infallibile sit, illum consensurum: ergo saltem in ea potest Deus infallibiliter cognoscere consensum futurum. Antecedens probatur, quia potest Deus infundere cognitionem de obiecto honesto, adeo efficacem in suadendo, & temperatam ingenio humano, ut moraliter sit impossibile, illam respuere.

S. Thomas.
Aureolus.
Capreolus.
Ferrariensis.
Caietan.
Zumel.
Valentia.
Suarez.
Becannus.
Arrubal.
Lesius.

108. SECUNDA Sententia negat. Est S. Tho. 1. p. quæst. 14. artic. 13. & quæst. 57. a. 3. & 86. artic. 4. & 2. 2. q. 17. 1. art. 6. & 1. contra Gentes cap. 67. & de Veritate q. 2. art. 12. & in primo dist. 38. q. 1. a. 1. Aureoli in 1. dist. 38. a. 1. propositione 1. Capreoli, a. 1. concl. 1. & a. 2. ad primum contra primam conclusionem, Ferr. loco præcitato ad primum & 5. Aduerte: Caietan. 1. p. loco præcitato initio & in responsione ad 1. Zumel. d. 7. 5. sed supposito, Valent. Puncto 5. 5. Unde habeat certitudinem diuina cognitio futurorum assertionem 2. Sua. l. 1. opusculorum c. 3. Less. de gratia efficac. c. 22. nu. 7. Becani 1. p. c. 10. q. 7. Albert. Corollarium 1. ex principio 4. Philosophico puncto 2. Arrubalis d. 42. c. 2. quæ vera est & sequenda. Fundamentum est, quia causalibera, quantumcunque in actu primo completa, & ad operandum proximè disposita, semper est essentialiter indifferens & cum potentia ad oppositam partem: ergo implicat, in ea quantumcunque disposita infallibiliter infallibilitate, cui non possit subesse falsum, cognosci effectum futurum. Antecedens probò, nam quousque voluntas liberè non se determinat per actum, semper manet indifferens ad actum, & non actum, alioqui destrueretur eius libertas; si aliquid præuium ad actum ita illam determinaret ad vnum, ut non posset ad oppositum. Etenim formalis libertas voluntatis in eo consistit, ut dum elicit actum possit non elicere.

Bannez.

109. Respondet Bannez, manere liberam in sensu diuino, non autem in sensu composito, quia posita antecedente motione Dei,

non est amplius in eius potestate facere oppositum: saluatur tamen eius libertas, quia, diuidendo à motione, potest facere oppositum. Sed contrà, nam vel in sensu composito intelligit componendo cum ipsa motione in actu primo, & sic perit libertas creata: quia habere, vel non habere talem motionem, non est in potestate creaturæ, cū illa necessariò prærequiratur ad omnem actum voluntatis: ergo, si neque ea posita, est in potestate eiusdem cohibere actum, perit libertas. Vnde Caietan. loco præcit. ad primum contra Scotum docet, quod contingentia causæ secundæ saluanda est, etiam si prima moueat secundam necessariò, quia motio causæ primæ modificatur in secunda, secundum modum ipsius causæ secundæ, & quoniam prius natura, inquit, modificatur, quam impellat ad mouendum, motio illa iam modificata ad causam contingentem, mouebit secundam non necessariò, sed contingentem: supponit igitur, quod adhuc componendo cū ipsa motione causæ primæ, saluatur contingentia, & libertas causæ secundæ. Vel in sensu composito intelligit, componendo cum ipsa motione actuali, & cooperatione creaturæ, quo pacto includit ipsam formalem determinationem creaturæ: at in ea effectū cognoscere, non est in causa cognoscere, sed in se ipso: inā cooperatio creaturæ est ipsissimus effectus creaturæ. Nec rectè Mach. disp. 32. sect. 1. dict. 2. hoc limitat ad solos effectus supernaturales, ad quos præuenimur efficaci auxilio Dei: inā eadem est ratio de omnibus, cū etiā effectus supernaturales ut sint meritorij, debeant liberè fieri à voluntate creata.

Caietan.
Scotus.

Machin.

110. Probatur verò consequentia primæ enthymematis. Non potest esse maior infallibilitas in cognitione, quàm sit in obiecto ipso, ergo si obiectum contingens non habet in causa proximè disposita tantam infallibilitatem, cui non possit subesse falsum, nec eam habebit cognitio, quia licet diuina cognitio non sumat formalem certitudinem ab obiecto, supponit tamen in eo obiectiuam certitudinem, ut conditionem sine qua non.

111. Resp. Molina disp. 16. §. In quo ergo, Infallibilitatem scientiæ diuinæ circa futurum contingens in causa præuium, non prouenire formaliter ex obiecto ipso, quod secundum se incertum est, & fallax, sed ex altitudine, & infinitate cognoscentis, qui ex se certo, & infallibiliter cognoscit, quod de se certum, & infallibile non est. Sed contrà, quia sicut implicat cognosci, quod ex se cognoscibile non est: ita cognosci vt certum, quod ex se certum non est. Antecedens constat, tum quia cognoscibilitas non fit, sed supponitur à scientia, est enim scientia obiecti intuitio, quæ supponit in obiecto cognoscibilitatem, tum quia sicut implicat, produci quod de se producibile non est: ita implicat, cognosci quod de se cognoscibile non est, consequentia verò probatur, quia non minùs scientia supponit certitudinem, quàm cognoscibilitatem in obiecto, nam licet formalem certitudinem habeat scientia diuina ex se,

Molina.

obie-

obiectum tamen supponit in obiecto.

112. DICES, scientia Dei est causa rerum; ergo & cognoscibilitatis earum. Respon. distinguendo antecedens: est causa rerum scientia visionis, de qua disputamus, nego; nam hæc consequitur ad res in mente diuina iam causatas, estque pura intuitio earum: est causa rerum scientia simplicis intelligentiæ; & rursus distinguo, proximè, nego; remotè, concedo: nam proxima causa est potentia, & voluntas, illa exequendo, hæc determinando, scientia exemplariter & idealiter dirigendo, quæ comparata cum potentia, & voluntate remotè concurret ad productionem effectus.

113. Ad primum argumentum oppositæ sententiæ. Respond. Augustinum loqui de scientia futurorum, non Dei, sed nostra: qui quoniam futura præsentia non habemus, ea in eorum causis, quæ nobis præsentibus sunt, prædicimus, vt futurum ortum solis ex præsentē aurora, quod est exemplum ipsius.

114. Ad secundum nego consequentiam, nam vt rectè Capreolus ad primum Durandi, vt nequeat effectus futurus in causa libera certò cognosci, satis est intrinseca libertas, quæ adhuc positis omnibus, quæ possunt hic & nunc illam ad actum inclinare, se ipsam potest ex innata sua indifferentia, & libertate ab intrinseco impedire. Vnde nunquam poterit esse certus effectus certitudine excludente omne dubium, quousque per liberam determinationem causæ fiat extra dominium causæ. Ad Confirmationem nego consequentiam; cum enim infallibilitas obiectiua sit conditio essentialiter requisita ad infallibilitatem formalem, in ea præsupponenda conueniunt scientia diuina, & angelica, quamuis in alijs differant.

115. Ad tertium & quartum distinguo de infallibilitate morali, & logicâ, de morali, concedo; sed hæc non est satis ad infallibilitatem diuinæ scientiæ, cuius oppositum debet implicare contradictionem: de logicâ, nego; nam quibuscumque positis semper potest voluntas ex innatâ sua libertate repugnare. Solum ad illud de iudicio practico, dico, quod interdum supponit efficacem voluntatem finis, ad quem consequendum vnicum tantum est medium; & tunc in ipsa efficaci voluntate finis, quam præsupponit iudicium practicum, certò cognosci electionem futuram, non tam vi iudicij practici, quod ad omnem actum voluntatis prærequiritur, quam vi efficacis intentionis necessariam connexionem habentis cum tali medio ad finem consequendum, nam stante vno actu voluntatis, potest in eo certò cognosci alius futurus, qui necessariam connexionem habeat cum ipso: tunc enim actus futurus non cognoscitur in causa, vt libera, sed vt necessaria, & determinata ad vnum ex vi præsentis actus.

SECTIO VII.

An Deus futura contingentia certò cognoscat in sua essentia, vel fideis?

116. PRIMA Sententia affirmat: est Bonaventura in p. Dist. 35. quæst. 3. & 5. ad obiecta, Durandi, quæst. 3. numero 14. & Dist. 38. quæst. 3. numero 18. Capreoli artic. 2. Ad primum Scoti, Caietan. 1. p. quæst. 14. artic. 13. §. contra secundam. Zumel Disp. 8. Conclusionem 5. & 6. Fundamentum Caietani est, quia Diuina essentia, cum sit perfectissima similitudo, & intelligibilis species omnium rerum; non solum est Deo ratio cognoscendi distinctè res omnes vt ratio *Qua*, sed etiam vt obiectum, & ratio in *Qua*; ergo non solum in sua essentia, & Ideis cognoscit possibilia, sed etiam futura. Antecedens probat, aliâs diuina essentia, vt obiectum non adæquaret se ipsam, vt speciem intelligibile, quod est impossibile, quia vt obiectum est adæquatus terminus cognitionis & speciei intelligibilis: cum igitur Idea sint ipsa diuina essentia, vt est obiectiua ratio rerum, consequens est, quod etiam se extendant ad representandas veritates contingentes.

117. Fundamentum Capreoli est. Diuina essentia est Deo perfectissima ratio distinctè representandi omnia, non solum quantum ad prædicata essentialia, & connexionem necessariam terminorum, sed etiam quantum ad omnia prædicata accidentalia, siue intrinseca, siue extrinseca, quæ secundum quamcumque dispositionem loci, & temporis possunt rebus ipsis conuenire: quod docuit Sanctus Thomas quæst. 2. de veritat. artic. 7. ergo non solum representat possibilia, sed etiam futura, alioqui non representaret res secundum omnem dispositionem possibilem, nam inter alias dispositiones, quæ potest vnicuique rei conuenire, est futuritio, siue exercita existentia in aliquâ certâ duratione. Confirmatur, nam Deus est causa futurorum: ergo ea cognoscit, antequam decernat producere: ergo præscit illa in sua essentia, cum ante decretum non possit aliud assignari medium, in quo illa certò cognoscat. Prior consequentia probatur, quia cognitio operis faciendi præcedit voluntatem, vt ratio directiua ipsius.

118. Ipsæ ferè argumentis mouetur Zumel: quia scilicet diuina essentia est representatiua omnis veritatis: igitur non solum in ea representatur veritas rerum naturalium, sed etiam contingentium, tam absolutarum, quam conditionatarum: vnde in ea docet videri futura libera conditionalia.

119. SECUNDA Sententia negat. Est Scoti in p. Dist. 39. §. *luxta illas*, Aureoli Dist. 38. art. 1. Propositione tertia. Mayroni quæst.

Bonaventura
Durand.
Capreol.
Scotus.
Caietanus.
Zumel.

Capreolus.

S. Thomas.

Zumel.

Scotus.
Aureolus.
Arminius.